

MÜVEKKİL BEKLENTİ VE TATMİNİNİN AVUKAT TARAFINDAN KARŞILANMASININ UYGULAMALI OLARAK İNCELENMESİ

AN APPLIED ANALYSIS OF CLIENT EXPECTATION AND MEETING THE SATISFACTION BY THE LAWYER

Murat KORKMAZ*

Özet: Bu çalışmanın amacı avukat ve müvekkil ilişkisinin boyutlarının belirlenmesidir. Bu boyutlar içerisinde avukat müvekkil arasındaki memnuniyet seviyesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada saha araştırması gerçekleştirilmiştir. Saha uygulamasında ölçekli bir anket kullanılmıştır. Bu ankette toplamda 83 soru bulunmaktadır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. 28 sorudan oluşan ilk kısım katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmeye çalışıldığı kısımdır. 55 sorudan oluşan kısım ise katılımcıların çalışmanın konusuna ilişkin düşüncelerinin yer aldığı ölçekli kısımdır. Kullandığımız ölçek 5'li Likert ölçeğidir. Bu ölçek soldan sağa doğru 5-4-3-2 ve 1 şeklinde puanlanmıştır. Demografik soruların yer aldığı kısımda 1-2-3-4-5-6-8-10 ve 23 nolu sorular oldukça önemlidir. Bu sorulara yönelik analizde korelasyon kullanılmış ve karşılaştırmalar gerçekleştirilmiştir. Özellikle 23 nolu soruda yer alan mahkeme grubuna yönelik dağılımlar yine 1-2-3-4-5-6 nolu demografik sorular ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırımda özellikle yaş, eğitim, gelir, yaşanan bölge ve eğitim seviyelerine yönelik dağılım içerisinde yer alan kişiye da kişilerin hangi mahkemede dava dosyası olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Kullanılan anket daha önce kullanılan farklı anketlerden esinlenerek hazırlanmış bir ankettir. Bu nedenle anketin genel uygulanmasından önce 50 katılımcı üzerinde uygulama yapılmış ve bu katılımcılardan elde edilen veriler SPSS17 istatistik programı ile analiz edilmiş “Cronbach’s Alpha Sayısı olarak 902” değeri elde edilmiştir. Buda çalışmanın yüksek oranda güvenilir olduğunu göstermektedir. Çalışma özellikle avukatlık mesleği içerisinde yer alan kişilerin mesleğin gerekliliklerinin önemi ve bu önemin müvekkil beklentisi ile karşılaştırılmasına yardımcı olmaktadır. Günümüzde artık farklı suç unsurları ortaya çıkmış ve birçok toplumda bu durum ciddi bir boyut almıştır. Oluşan bu nedenler müvekkilin avukatına güvenmesini ve inanmasını zorunlu hale getirmiştir. Yaptığımız araştırma sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğu avukatının kendisine sağladığı hizmetin yetersiz olduğunu belirtmesidir. Bu oran %65’dir. Yine oluşan bu güvensizliğin nedenleri arasında oldukça yüksek oranda sağlanan katılımcı kanaati ise avukatıma daha fazla ücret ödesem dava sonucum benim istediğim gibi sonuçlandırır şeklinde. Bu oranda yine %67 seviyesindedir. Ortaya çıkan bu tablo günümüzde avukatlık mesleğinin bir ticari işletme haline geldiğini ve yaptığımız bu çalışmada elde ettiğimiz bulgular-

* Güven Grup A.Ş. Finans Yönetmeni

da bu durumu destekler niteliktedir. Oysaki avukat ve müvekkil ilişkisi karşılıklı güven ve memnuniyet ilişkisi ile paralellik içerisindedir. Genel olarak avukat ve müvekkil arasında en başta güven, memnuniyet ve karşılıklı ikili ilişkinin nedenli önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Bu olguların sağlanması avukatın müvekkili adına yaptığı çalışmada daha fazla başarı elde etmesine ve müvekkilinde avukatından beklentisinin karşılanmasına neden oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Avukat, Müvekkil, Mahkeme, Hukuk, Dava, Dosya, Memnuniyet

Abstract: The aim of this study is to determine dimensions of lawyer-client relation. Within these dimensions, the satisfaction level between lawyer and client was tried to be determined. A field study was carried out in the study. A scaled questionnaire was used in the field study. There are 83 questions in total in this questionnaire. The questionnaire is composed of two parts. Demographic features of participants were tried to be determined in the first part having 28 questions. The second part with 55 questions is the scaled part and being composed of thoughts of participants about the subject of the study. The scale we use is 5 likert scale. This scale is graded from left to right as 5-4-3-2 and 1. Questions no. 1-2-3-4-5-6-8-10 and 23 in the part with demographic questions are really important. Correlation was used in the analysis directed to these questions and comparisons were made. Distributions for the court group in 23rd question especially were compared with the demographic questions no. 1-2-3-4-5-6. In this comparison, in which court individual/individuals, who are within the distribution for age, education, income, inhabited region, have case file were tried to be determined. The questionnaire used was prepared by being inspired from different questionnaires used before. Therefore, an application was made on 50 participants before the survey and data obtained from these participants were analyzed with SPSS17 statistics program and Cronbach's Alpha number was found as 902. This shows that this study is highly reliable. The study helps for individuals within the attorneyship to understand the necessities of job, and for this importance to be compared with client expectation. Different crime factors have arisen today and the situation has gained a serious dimension in many societies. These conditions have made the client to trust and believe in his/her lawyer obligatory. Following our study, majority of participants have stated that the lawyer's service is inadequate for them. This rate is 65%. Among the reasons for this mistrust, the thought of majority of participants is that if they pay more to their lawyers, the case will result in their favour. This rate is 67% approximately. This picture shows that attorneyship has become a business and our findings support this idea. However, the lawyer-client relation is in parallel with the relation of mutual trust and satisfaction. In general, why trust, satisfaction and mutual relation is important between lawyer and client has been presented. Maintaining these facts constitute the reasons for the lawyer to be more successful in his/her efforts for the client and to meet the client expectation.

Key words: Lawyer, Client, Court, Law, Case, File, Satisfaction

GİRİŞ

Avukat hukuk eğitimi almış ve hukuki anlamda bilgi sahibi olan hukuk adamıdır. Avukat hakkında yapılan tanımlara bakıldığında ise *“Kurumların, bireylerin devlet ile olan ilişkilerinde ortaya çıkan hukuki ya da kanuni yönden oluşan anlaşmazlıklarda hukuki bilgisine başvurulanan kişidir. Kurum ve bireylerin ilgili yerlerde onların adına temsil yetkisini elinde bulunduran vekil tayin edilen özellikle mahkemelerde vekilliğini yaptığı kurum ve bireylerin haklarını savunan kişidir”* şeklinde tanımlandığı görülmektedir (Usul ve Topçuoğlu, 2011: 53-66).

Günümüzde giderek artan suç ve suç unsurlarının ortaya çıkması ile birlikte avukat ve avukatlık mesleğine duyulan ihtiyaçta paralel olarak artmıştır. Avrupa İstatistik Kurumu *“EUROSTAT”* tarafından 2010 yılında yapılan istatistik açıklaması da bu durumu desteklemektedir. Bu istatistik verilerine bakıldığında 2010 yılı itibariyle yüz bin kişide Türkiye’de 1339, İsveç’te 14442, İngiltere’de 8123, Almanya’da 7630, Fransa’da 5603 olarak açıklanmıştır (Star Gazetesi 14. 11. 2010).

Yukarıdaki verilere bakıldığında Türkiye diğer gelişmiş dünya ülkelerine göre suç oranı yönünden en geride olan ülkeler arasındadır. Bu oran itibariyle gelişmiş ve gelişmekte olan dünya ülkelerine bakıldığında suç oranlarının artmasında etkili olan teknoloji ve teknolojiye bağlı ortaya çıkan internet kullanımınıdır. Türkiye’de 1995 ile 2009 yıllarını kapsayan şekilde yapılan bir araştırmada özellikle son yıllarda oldukça yoğunlaşan internet kullanımı nedeniyle toplumsal ve kültürel yozlaşmanın ortaya çıktığı işaret edilmektedir. Yine TÜİK’in 2009 yılında yaptığı *“Yaşam Memnuniyeti”* araştırmasında suç oranlarının ciddiye alındığı ve buna yönelik olarak asayiş hizmetlerindeki kontrollü sunulan hizmet memnuniyeti dikkat çekmektedir (TÜİK, 2009).

Boşanma oranlarının arttığı ve özellikle kadına şiddet aile içi çimsizlik ve yaşanan huzursuzlukların başında da yine internet kaynaklı olaylar gelmektedir. Denning ve Baugh (2000) yılında yaptığı bir çalışmada son yıllarda yaşanan boşanma ve aile içi şiddetin temel kaynağının yine teknoloji ve internet odaklı olduğu yönündeki saptamalarıdır (Denning ve Baugh, 2000).

2011 yılında Korkmaz ve Hergüner, tarafından yapılan araştırmada da yine 14-25 yaş arasındaki katılımcıların özellikle sanal âlem de-

nilen "Facebook, Twitter, Youtube" gibi sosyal paylaşım ağlarının yoğun olarak kullanıldığı, katılımcıların %87 sinin bu dünyaya artık bağımlı hale geldiği tespitidir. Ayrıca bu sosyal ağlar kullanılarak ortaya çıkan aldatmalar, evden kaçmalar, eşler arasında yaşanan sorunlar, çocuk cinsel istismarları ve diğer birçok suç ve suç unsurunun ortaya çıkması oldukça dikkat çeken hususlar arasındadır (Korkmaz, 2011); (Hergüner, 2011: 174-183).

Toplum ve toplumlar giderek sosyo-kültürel değerlerini kaybetmektedir. Bunun en önemli nedenleri arasında örf ve adetlerin yok olması, teknolojinin yaygınlaşarak sosyo-kültürel değerlerin önemi üzerinde erozyon yaratmasıdır. Dünya nüfusu hızla çoğalmaktadır. Nüfusun çoğalmasına rağmen kullanılan kaynaklar azalmakta, dünyanın eko dengesi de bu gelişmelere paralel olarak bozulmaktadır. Ortaya çıkan yiyecek ve içecek talebi, işsizlik, azalan doğal kaynaklar ve toplumsal çkş. Bu durum toplum ve toplum bireylerini hatta milletlerin birbirine karşı savaşmalarına, politik ve siyasi çekişmelerine sahne oluşturmaktadır. Aile yapıları, kişiler arası ilişkiler, toplum bireylerinin psikolojik yapıları ve en önemlisi toplumsal ahlak değerleri yok olmaktadır.

Ekonomik istikrarsızlık paralelinde işsizlik ve ekonomik buhranın ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Tabii olarak da ortaya hırsızlık, kapkaç, cinayet, aile içi düzensizlik, eşler arasındaki ilişkilerin yıpranması, anne, baba ve çocuklar arasında yaşanan sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu durum da hukuki unsur ve yapının önemini ortaya çıkarmaktadır. Haliyle yaşadığımız bu olaylar ve içinde bulunduğumuz hukuki durum nedeniyle avukat ve avukat mesleğine duyduğumuz önemde ortaya çıkmaktadır. Avukatlık ve avukat müvekkil ilişkisi yönünde yapılan çalışmalara literatür açısından bakıldığında ise;

Tkel (2008) tarafından yapılan çalışmada; avukat ve müvekkil ilişkisini psikanaliz açısından değerlendirmiş ve her iki unsur arasında güven olgusunun önemine dikkat çekmiştir. Genellikle avukat bilgisine ihtiyaç duyan bireylerin bilinçsizce suç ya da buna benzer olaylar içinde yer alan kişilerden oluştuğu yönündeki saptamaları dikkat çekmektedir (Tkel, 2008: 13-14).

Whittle (1997) tarafından yapılan araştırma; avukata ihtiyaç duyan ve bu ihtiyaını gidermek içerisinde olan bireylerin yeterince avukat-

larına güvenmediğini, onları aslında bir materyal olarak gördüğünü, hukuki açıdan kendilerini ya da işledikleri suçlarının affedilmesinde bir etken olarak gördüğü sonucuna yönelik bulgularıdır (Whittle, 1997: 127).

Amerikan gizli servisi FBI "Louis Freeh" tarafından 1994 yılında terörizm ve şiddet suçlarında karışan kişiler üzerinde yaptığı bir araştırmasında özellikle bu suçlara karışmış kişilerin avukatları aracılığı ile dış ilişkilerini kontrol ettiklerini, avukat ile ikili ilişkilerinde en önemli unsurun güven olgusunun yaratılması yönündeki açıklamalarıdır.

Yine ABD Adalet Bakanlığı'nın yaptığı bir araştırmada bilgisayar ve fikri haklar konusunda işlenen suçlara karışan suçluların ikili ilişkiler konusunda avukatlarına karşı güven olgusunda ciddi bir boyut kazandığıdır. Ayrıca bu suçlar nedeniyle elde ettikleri birçok mali gücü avukatları aracılığıyla yönettikleri ve kontrol ettiklerine yönelik tespitler elde edilmiştir (Reitinger, 2000: 151).

Diffie ve Landau (1998) tarafından yapılan çalışmada, özellikle mahremiyet unsurunun yer aldığı olaylarda müvekkil ve avukat arasındaki paylaşımın gizliliği üzerinde durulduğu görülmektedir. Bu nedenle avukat müvekkil ilişkisinde gizlilik ve karşılıklı güven olgusunun önemi belirtilmektedir (Diffie ve Landau, 1998: 125).

Yapılan bir başka çalışmada mahremiyet kavramının önemi ve bu öneme dikkat çekilmektedir. Birçok suçlu ya da hukuki mücadelelerin bireyin, kurumun özellikle kendisinde sakladığı birçok bilgiyi avukatına aktardığı bu nedenle avukatına güven olgusunu tam olarak kazanması gerekliliği üzerinde durulmaktadır (Fischer ve Hubner, 2000: 19).

Yukarıdaki tanım ve araştırmalardan elde edilen sonuca göre avukat ve müvekkil ilişkisinde karşılıklı güven olgusunun önemi ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle müvekkil ile avukat arasındaki ilişkinin önceliği güven, gizlilik olgusunun önemi, inanmak, sağduyu, bilgi ve karşılıklı ilişkinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Yaptığımız bu araştırmada da en önemli faktör olarak güven olgusunun ne denli önemli olduğudur. Katılımcıların büyük çoğunluğu avukatına vekalet verirken güvendiğini fakat dava sonucunda bu güveninin aslında yersiz olduğu ve yanıldığı yönündeki düşünceler

ridir. Ortaya çıkan bu tablo avukat ve müvekkil arasındaki ilişkinin, paylaşımın çok sağlam temeller üzerinde oturtulmadığını ve özellikle ortaya çıkan bu çerçevede maddi unsurun ön planda tutulduğudur. Araştırmaya katılanların yine büyük çoğunluğunun verdiği avukatıma daha fazla ödeme yapsaydım sonuç böyle olumsuz olmazdı yönündeki beyanlarıdır. Oysaki avukat ve müvekkil arasındaki bu ilişki maddiyat çerçevesinden çıkarılarak hukuksal çerçevede olumlu ve olumsuz yönleri ele alınarak hareket edilse durum hem müvekkil hem de avukat açısından olumsuz yönde bir durum oluŐturmazdı.

AMAÇ KAPSAM ve YÖNTEM

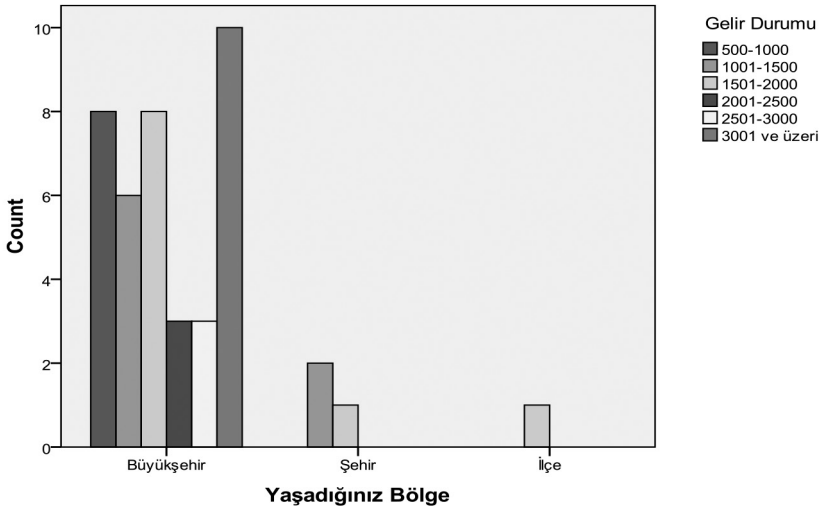
Bu çalışmanın amacı katılımcıların çeşitli özellikleri göz önünde bulundurularak kendi avukatları için memnuniyet düzeylerinin saptanmasıdır. Araştırmanın yönteminde katılımcılara ait yaş grupları, eğitim düzeyleri gibi özellikler doğrultusunda avukatlarından ne ölçüde memnun oldukları ya da memnuniyet duydukları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada avukatlarının yeterli olup olmadıkları, çalıŐmak istedikleri avukatların özellikleri gibi durumlar incelenmiŐtir. Araştırmada uygulama gerçekleŐtirilmiŐ ve bu uygulama avukat müvekkil ilişkisi Şeklinde deđerlendirilmiŐtir. Uygulamada anket kullanılmış ve kullanılan anket iki bölümden oluŐmuŐtur. Bu anketin ilk bölümünde demografik ve 5’li likert ölçeğinde sorular yer almaktadır. İlk bölüm de yer alan 28 demografik Őıklı soru ve ikinci bölümde yer alan 55 sorudan oluşan 5’li likert ölçeğinde soru bulunmaktadır. 55 sorudan oluşan kısımdaki sorular 5, 4, 3, 2, 1 Şeklinde puanlanmıştır. Bunlar “Kesinlikle Katılıyorum (5)”, “Oldukça Katılıyorum (4)”, “Biraz Katılıyorum (3)”, “ok Az Katılıyorum (2)” ve “Hiç Katılmıyorum (1)” Őeklinindedir. 23 nolu demografik soruda 13 Őıktan oluşan müvekkilin davasının görüldüğü mahkeme grubu yer almaktadır. “Ağır Ceza, Sulh Ceza” gibi. 8 ve 10 nolu demografik sorularda da yine oklu Őık kullanılmıştır. 8 nolu demografik soru müvekkilin avukatına nasıl ulaŐtıđı, 10 nolu demografik soruda ise müvekkilin avukatını neden seçtiğine yönelik soru bulunmaktadır. Yine oklu Őıktan oluşan 1, 2 ve 3 nolu sorular sırasıyla yaş, eğitim ve gelir bilgilerinin sağlanması yönelik sorulardır. Bu çalışmada kullanılan anket farklı alanlarda kullanılmış bazı anketlerden esinlenerek hazırlanmış bir ankettir. Bu nedenle anket ilk öncelikle 50 kiŐiden oluşan katılımcıya uygulanmıŐ ve bu ka-

tılımcılardan elde edilen veriler SPSS 17 istatistik programı ile analiz edilmiş “Cronbach’s Alpha Sayısı olarak 902” değeri elde edilmiştir. Bu da anketin güvenilirlik değerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Çalışmanın uygulamasında ve analiz yöntemlerinde ise kategorik veriler arasındaki ilişki durumlarını belirlemek üzere ki-kare analizleri, bir nitel değişkenin grupları arasındaki farklılıkları ortaya koymak üzere uygun ortalama testleri kullanılmıştır. Ayrıca bireylerin avukatlarından ne ölçüde memnun olduğuna ilişkin yanıtlanan toplam 55 soru için tanımlayıcı istatistikler elde edilmiştir. 55 sorunun toplam değerleri ele alınarak ve bu değerlere göre bireylerin çeşitli özellikleri arasında memnuniyet düzeylerinde farklılık bulunup bulunmadığı tartışılmıştır.

Demografik Özellik Dağılımları

Bu çalışmaya katılım sağlayan kişilerin cinsiyet dağılımının %71’i erkek %29’u bayandır. Katılımcıların yaş dağılımlarına baktığımızda ise %21’i 21-30, %36’sı 31-40, %21’i 41-50 ve %21’i 51 ve üzeridir. Katılımcıların eğitim durum dağılımları ise %26’sı ilköğretim, %24’i lise, %24’ü yüksekokul, %24’ü lisan ve %10’u lisan üstü eğitime sahiptir. Katılımcıların medeni durum dağılımına baktığımızda ise %62’sinin evli ve %38’inin ise bekar olduğu saptanmıştır.

Bar Chart

Yukarıdaki grafikte kişilerin yaşadıkları bölgelere göre gelir düzeyleri gösterilmektedir. Buna göre büyükşehirde yaşayanlara bakıldığında en büyük oran 3001 TL ve üzeri gelir düzeyine sahip olan bireylerdir. Şehirde yaşayanların gelir düzeyi ise ortalama 1001-2000 TL arası değişmektedir. İlçede yaşayanların gelir düzeyleri ise 1501-2000 TL aralığındadır. Buna göre, büyükşehirde diğer yerleşim bölgelerinden farklı olarak gelir düzeyi iyi seviyede olan bireylerin bulunmasına karşın, şehir ve ilçelerde orta düzeyli gelir seviyesine sahip vatandaşların yaşadığı görülmektedir.

Kİ KARE ANALİZLERİ

Crosstab

		Avukatınızın cinsiyeti nedir?		Total	
		Erkek	Bayan		
Eğitim Durumu	İlköğretim	Count	3	8	11
		% within Avukatınızın cinsiyeti nedir?	15,8%	34,8%	26,2%
	Lise	Count	2	8	10
		% within Avukatınızın cinsiyeti nedir?	10,5%	34,8%	23,8%
	Yüksek okul	Count	8	2	10
		% within Avukatınızın cinsiyeti nedir?	42,1%	8,7%	23,8%
	Lisans	Count	3	4	7
		% within Avukatınızın cinsiyeti nedir?	15,8%	17,4%	16,7%
	Lisans üstü	Count	3	1	4
		% within Avukatınızın cinsiyeti nedir?	15,8%	4,3%	9,5%
	Total	Count	19	23	42
	% within Avukatınızın cinsiyeti nedir?		100,0%	100,0%	100,0%

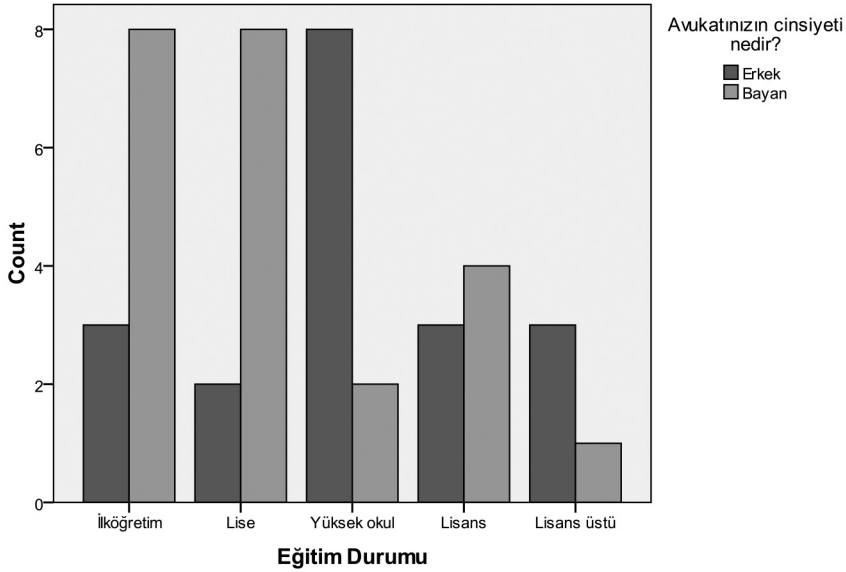
Yukarıdaki tabloda bireylerin eğitim durumlarına göre tercih ettikleri avukatların cinsiyetlerine ilişkin çapraz tablo gösterilmektedir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,328 ^a	4	,035
Likelihood Ratio	10,876	4	,028
Linear-by-Linear Association	4,244	1	,039
N of Valid Cases	42		

Ki-kare tablosuna göre anlamlılık değeri $0,035 < 0,05$ olduğu için bireylerin eğitim durumlarına göre tercih ettikleri avukatların cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu görülmektedir.

Bar Chart

Yukarıdaki grafikte bireylerin eğitim durumlarına göre tercih ettikleri avukatların cinsiyetleri gösterilmektedir. Grafığe bakıldığında ilköğretim, lise ve lisans seviyesinde eğitim görmüş bireyler bayan avukatlarla çalışmayı tercih ederken, yüksekokul ve lisansüstü seviyesinde eğitim görmüş bireyler erkek avukatlarla çalışmayı tercih etmektedir.

Crosstab

			Avukatınızın yetersiz olduğu konusunda bir düşünceye sahip misiniz?		Total
			Evet	Hayır	
Cinsiyet	Erkek	Count	12	7	19
		% within Avukatınızın yetersiz olduğu konusunda bir düşünceye sahip misiniz?	92,3%	50,0%	70,4%
	Bekar	Count	1	7	8
		% within Avukatınızın yetersiz olduğu konusunda bir düşünceye sahip misiniz?	7,7%	50,0%	29,6%
Total		Count	13	14	27
	% within Avukatınızın yetersiz olduğu konusunda bir düşünceye sahip misiniz?	100,0%	100,0%	100,0%	

Yukarıdaki tabloda bireylerin medeni durumlarına göre “Avukatınızın yetersiz olduğu konusunda bir düşünceye sahip misiniz?” ifadesine ilişkin çapraz tablo gösterilmektedir.

Chi-Square Tests

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,787 ^a	1	,016		
Continuity Correction ^b	3,935	1	,047		
Likelihood Ratio	6,356	1	,012		
Fisher's Exact Test				,033	,021
Linear-by-Linear Association	5,572	1	,018		
N of Valid Cases	27				

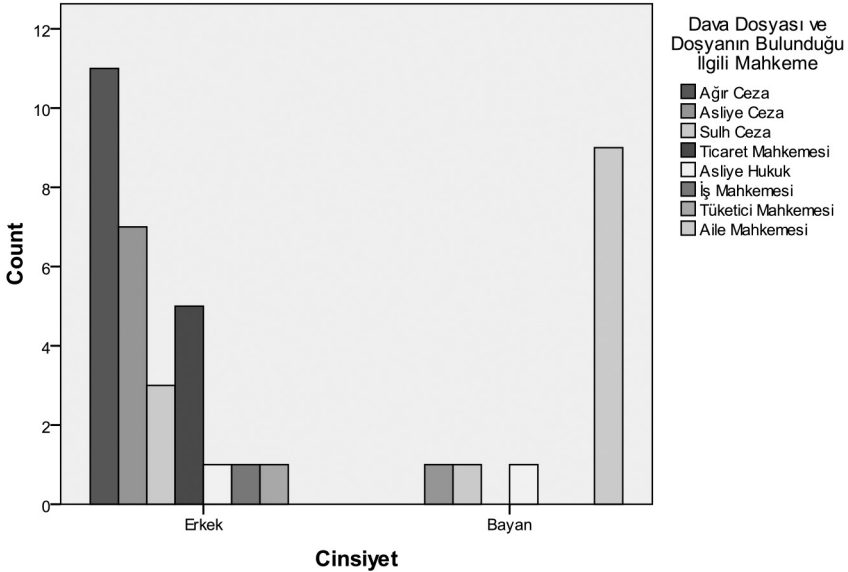
Ki-kare tablosuna göre Fisher anlamlılık değeri $0,033 < 0,05$ olduğu için arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu görülmektedir. Buna göre bireylerin medeni durumlarına göre seçmiş olduğu avukatların yetersiz olduğu konusunda bir düşünceye sahip olup olmama görüşü arasında ilişkinin olduğu sonucuna varılmaktadır.

Yukarıdaki tabloda bireylerin cinsiyetlerine göre dava dosyası ile dosyanın bulunduğu ilgili mahkemelere ilişkin çapraz tablo gösterilmektedir.

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	30,735 ^a	7	,000
Likelihood Ratio	36,272	7	,000
Linear-by-Linear Association	23,770	1	,000
N of Valid Cases	41		

Ki-kare tablosuna göre anlamlılık değeri $0,000 < 0,05$ olduğu için bireylerin cinsiyetlerine göre dava dosyası ile dosyanın bulunduğu ilgili mahkeme arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu görülmektedir.

Bar Chart

Yukarıdaki grafikte bireylerin cinsiyetlerine göre dava dosyası ile dosyanın bulunduğu ilgili mahkeme arasındaki ilişki gösterilmektedir. Grafiğe bakıldığında erkekler genel anlamda ağır ceza ve asliye ceza mahkemelerine başvururken, bayanlar aile mahkemelerine başvurmaktadır.

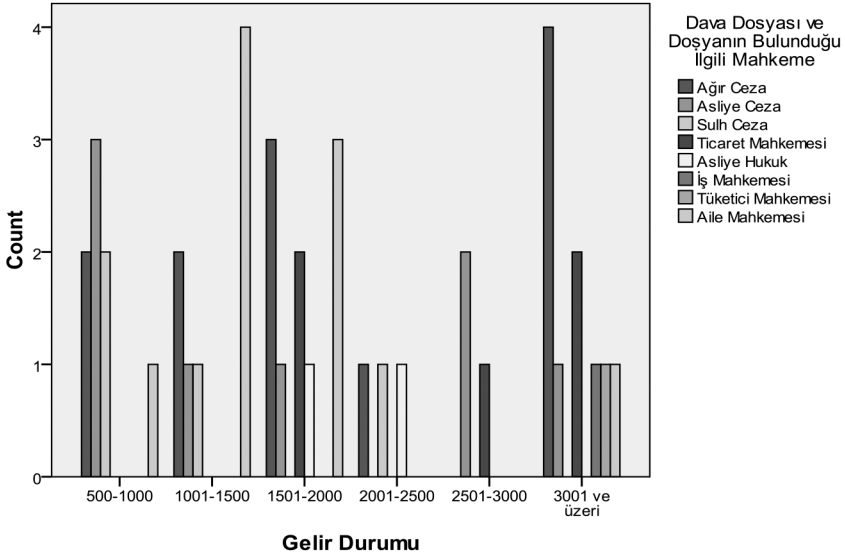
Yukarıdaki tabloda bireylerin gelir durumlarına göre dava dosyası ile dosyanın bulunduğu ilgili mahkemelere ilişkin çapraz tablo gösterilmektedir.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	37,695 ^a	35	,034
Likelihood Ratio	38,310	35	,032
Linear-by-Linear Association	,180	1	,037
N of Valid Cases	42		

Ki-kare tablosuna göre anlamlılık değeri $0,034 < 0,05$ olduğu için bireylerin cinsiyetlerine göre dava dosyası ile dosyanın bulunduğu ilgili mahkeme arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu görülmektedir.

Bar Chart

Yukarıdaki grafikte bireylerin gelir durumlarına göre dava dosyası ile dosyanın bulunduğu ilgili mahkeme arasındaki ilişki gösterilmektedir. Grafığe bakıldığında genel olarak 500-1000 TL arası gelire sahip olanlar asliye ceza, 1001-1500 TL arası gelire sahip olanlar aile

mahkemesi, 1501-2000 TL arası gelire sahip olanlar ağır ceza, 2001-2500 TL arası gelire sahip olanlar ağır ceza, sulh ceza, asliye hukuk, 2501-3000 TL arası gelire sahip olanlar asliye ceza, 3001 TL ve üzeri gelire sahip olanlar ağır ceza mahkemesine başvurmaktadır.

GÜVENİLİRLİK ANALİZİ

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,921	55

Yukarıdaki tabloda güvenilirlik analizi sonucu elde edilen Cronbach Alfa katsayısı gösterilmektedir. Güvenilirlik katsayısı 0,921 olarak hesaplanmıştır. Buna göre analiz yaklaşık % 92 düzeyinde güvenilirirdir. Bu sonuca göre gerçekleştirilen araştırmanın yüksek düzeyde güvenilir olduğu sonucuna varılmaktadır.

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
s. 1	161,69	219,243	,452	,915
s. 2	161,62	216,827	,484	,909
s. 3	161,64	213,943	,528	,902
s. 4	161,62	229,412	,230	,913
s. 5	162,48	257,280	-,260	,905
s. 6	162,21	265,294	-,398	,920
s. 7	163,00	266,390	-,494	,918
s. 8	162,74	272,393	-,517	,913
s. 9	162,69	269,829	-,471	,919
s. 10	162,69	242,707	-,005	,914
s. 11	160,19	240,304	,175	,918
s. 12	160,00	244,780	,078	,906
s. 13	162,98	236,414	,172	,904
s. 14	161,26	215,710	,553	,904
s. 15	161,10	220,576	,447	,918
s. 16	161,31	214,609	,558	,902
s. 17	160,14	240,223	,192	,918
s. 18	161,07	222,702	,404	,920

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
s. 19	161,14	221,686	,435	,920
s. 20	160,05	243,266	,092	,914
s. 21	162,69	224,804	,386	,918
s. 22	160,24	239,991	,145	,919
s. 23	160,05	241,217	,232	,919
s. 24	161,52	221,036	,423	,920
s. 25	162,19	218,499	,452	,914
s. 26	163,19	260,695	-,358	,908
s. 27	161,07	233,726	,193	,904
s. 28	161,43	215,568	,536	,905
s. 29	161,64	212,235	,613	,915
s. 30	162,33	218,130	,527	,910
s. 31	160,40	234,832	,308	,917
s. 32	160,17	237,313	,325	,914
s. 33	160,29	235,721	,311	,914
s. 34	161,14	228,760	,275	,909
s. 35	163,45	239,912	,130	,919
s. 36	163,36	230,869	,380	,918
s. 37	162,93	226,263	,324	,913
s. 38	162,60	220,247	,381	,912
s. 39	162,67	221,984	,361	,915
s. 40	163,10	232,381	,298	,913
s. 41	163,00	219,512	,500	,914
s. 42	162,71	222,794	,369	,905
s. 43	161,88	254,985	-,215	,903
s. 44	161,38	264,778	-,375	,911
s. 45	162,57	273,519	-,518	,916
s. 46	162,60	276,637	-,577	,914
s. 47	163,05	262,485	-,368	,914
s. 48	160,55	250,644	-,164	,916
s. 49	162,64	257,894	-,276	,906
s. 50	162,90	258,527	-,305	,905
s. 51	163,02	251,780	-,179	,905
s. 52	162,83	256,484	-,264	,901
s. 53	163,40	245,808	-,050	,915
s. 54	162,69	267,292	-,420	,915
s. 55	162,83	232,581	,189	,905

Yukarıdaki tabloda her madde için düzeltilmiş madde toplam korelasyonu, maddenin silinmesi durumunda elde edilecek ölçek ortalaması, ölçek varyansı ve Cronbach Alfa katsayısı gösterilmektedir. Burada önemli olan maddenin silinmesi durumunda elde edilecek Cronbach Alfa katsayısıdır. Bu değerın mevcut güvenilirlik katsayısı olan 0,921' den anlamlı ölçüde büyük olması durumunda madde silinecektir. Maddenin silinmesi durumunda elde edilecek Cronbach Alfa katsayılarına bakıldığında, analiz dışı bırakılacak soru olmadığı görülmektedir çünkü bu değerler 0. 907' den anlamlı ölçüde büyük değildir.

ANKET İÇİN TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER

Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Ortalama	Standart sapma
s. 1	42	3,24	1,736
s. 2	42	3,31	1,787
s. 3	42	3,29	1,825
s. 4	42	3,31	1,828
s. 5	42	2,45	1,811
s. 6	42	2,71	1,771
s. 7	42	1,93	1,421
s. 8	42	2,19	1,756
s. 9	42	2,24	1,778
s. 10	42	2,24	1,750
s. 11	42	4,74	,828
s. 12	42	4,93	,261
s. 13	42	1,95	1,361
s. 14	42	3,67	1,663
s. 15	42	3,83	1,666
s. 16	42	3,62	1,710
s. 17	42	4,79	,782
s. 18	42	3,86	1,661
s. 19	42	3,79	1,631
s. 20	42	4,88	,633
s. 21	42	2,24	1,574

	N	Ortalama	Standart sapma
s. 22	42	4,69	1,000
s. 23	42	4,88	,550
s. 24	42	3,40	1,712
s. 25	42	2,74	1,781
s. 26	42	1,74	1,515
s. 27	42	3,86	1,571
s. 28	42	3,50	1,714
s. 29	42	3,29	1,701
s. 30	42	2,60	1,594
s. 31	42	4,52	1,018
s. 32	42	4,76	,759
s. 33	42	4,64	,932
s. 34	42	3,79	1,675
s. 35	42	1,48	1,087
s. 36	42	1,57	1,151
s. 37	42	2,00	1,682
s. 38	42	2,33	1,908
s. 39	42	2,26	1,862
s. 40	42	1,83	1,267
s. 41	42	1,93	1,583
s. 42	42	2,21	1,774
s. 43	42	3,05	1,925
s. 44	42	3,55	1,864
s. 45	42	2,36	1,832
s. 46	42	2,33	1,790
s. 47	42	1,88	1,656
s. 48	42	4,38	1,343
s. 49	42	2,29	1,743
s. 50	42	2,02	1,585
s. 51	42	1,90	1,511
s. 52	42	2,10	1,605
s. 53	42	1,52	1,330
s. 54	42	2,24	1,832
s. 55	42	2,10	1,722

Yukarıdaki tabloda dosya sahibi müvekkillere mesleki doyumlarına ilişkin toplam 55 soru sorulmuş ve bu sorulara ilişkin verilen skor puanları için ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Bu tabloya bakıldığında, en yüksek ortalama değerine sahip olan sorunun 12 numaralı "Avukatımın benden talep ettiği her görevi ve her sorumluluğu harfiyen yerine getiririm." sorusu olduğu görülmektedir. En düşük ortalama değerine sahip olan sorunun ise 53 numaralı "Avukatıma daha fazla ücret ödeseydim sonuç benim lehime sonuçlanırdı." sorusudur.

TUKEY TOPLANABİLİRLİK TESTİ

ANOVA with Tukey's Test for Nonadditivity

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
Between People	182,996	41	4,463		
Between Items	2551,306	54	47,246	19,861	,060
Nonadditivity	37,502 ^a	1	37,502	15,871	,060
Within People Residual Balance	5229,193	2213	2,363		
Total	5266,694	2214	2,379		
Total	7818,000	2268	3,447		
Total	8000,996	2309	3,465		

Yukarıdaki tabloda bireylerin avukatların memnuniyet dereceleri ile ilişkili bulunan toplam 55 soruya vermiş oldukları yanıtların toplam değerinin toplanabilirlik özelliğini sağlayıp sağlamadığı belirlenmek üzere gerçekleştirilen Tukey toplanabilirlik testi sonucu görülmektedir. Test istatistiğinin anlamlılık değeri $0,060 > 0,05$ olduğu için toplam 55 soruya verilen yanıtların toplam değerinin toplanabilirlik özelliğine % 5 önem seviyesinde sahip olduğu görülmektedir. Toplanabilirlik testini gerçekleştirmenin asıl amacı, 55 soruya verilen sıralayıcı ölçeğe sahip yanıt değerlerinin nicel hale dönüştürmektir. 55 soruya verilen tüm yanıtların değerleri toplanarak müvekkillerin avukatlar hakkındaki memnuniyetlerine ilişkin bir skor puanı elde edilecektir.

NORMALLİK TESTİ

		Tests of Normality					
		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Eğitim Durumu	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Skor Puanı	İlköğretim	,160	11	,200*	,971	11	,895
	Lise	,173	10	,200*	,966	10	,847
	Yüksek okul	,251	10	,075	,865	10	,087
	Lisans	,191	7	,200*	,908	7	,380
	Lisans üstü	,211	4		,968	4	,826

Yukarıdaki tabloda normallik testi sonucu görülmektedir. Gözlem sayıları tüm eğitim grupları için 50' den küçüktür ve bu sebeple Shapiro-Wilk testine bakılır. Test sonuçlarına göre tüm eğitim düzeyleri için anlamlılık değerleri 0,05'ten büyük olduğu için % 5 önem seviyesinde eğitim düzeylerine göre memnuniyet skor puanları normal dağılıma uygundur.

		Tests of Normality					
		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Yaş	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Skor Puanı	21-30	,257	9	,089	,821	9	,360
	31-40	,197	15	,121	,917	15	,171
	41-50	,192	9	,200*	,948	9	,669
	51 ve üzeri	,152	9	,200*	,982	9	,972

Yukarıdaki tabloda normallik testi sonucu görülmektedir. Gözlem sayıları tüm yaş grupları için 50' den küçüktür ve bu sebeple Shapiro-Wilk testine bakılır. Test sonuçlarına göre tüm yaş grupları için anlamlılık değerleri 0,05'ten büyük olduğu için % 5 önem seviyesinde yaş gruplarına göre memnuniyet skor puanları normal dağılıma uygundur.

ANKET İÇİN VARYANS ANALİZİ

Bireylerin eğitim düzeylerine ve yaş gruplarına göre avukatlarından memnuniyet düzeyleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek üzere tek yönlü varyans analizi uygulanacaktır. Tek yönlü varyans analizi uygulanmasını sebebi, yaş gruplarına ve eğitim düzeylerine göre memnuniyet skor puanlarının normal dağılıma uygun olmasıdır.

Descriptives

Skor Puanı

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
İlköğretim	11	162,8182	16,73809	5,04672	151,5734	174,0630	131,00	192,00
Lise	10	164,6000	19,67062	6,22040	150,5285	178,6715	133,00	204,00
Yüksek okul	10	167,2000	14,11697	4,46418	157,1013	177,2987	134,00	187,00
Lisans	7	165,8571	12,41543	4,69259	154,3748	177,3395	153,00	189,00
Lisans üstü	4	164,2500	17,82087	8,91043	135,8930	192,6070	146,00	188,00
Total	42	164,9286	15,66788	2,41761	160,0461	169,8110	131,00	204,00

Yukarıdaki tabloda her eğitim düzeyine ilişkin memnuniyet skor puanları için ortalama, standart sapma, standart hata, ortalama için % 5 önem seviyesinde çift yönlü güven sınırları, en küçük ve en büyük değerleri gösterilmektedir.

Test of Homogeneity of Variances

Skor Puanı

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
,468	4	37	,759

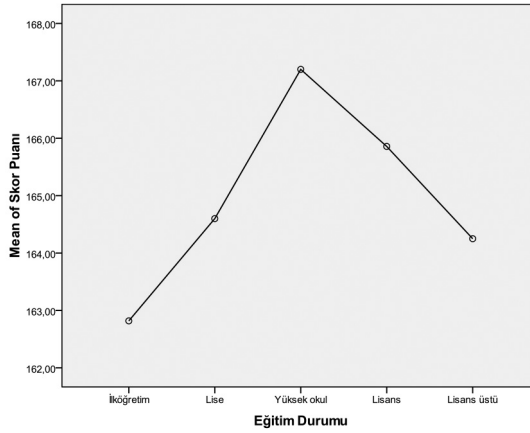
Yukarıdaki tabloda Levene varyans-homojenlik testi sonuçları görülmektedir. Levene testi anlamlılık değerlerine göre memnuniyet skor puanı için % 5 önem seviyesinde eğitim durumlarına göre gruplar arası varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Levene test istatistiğinin anlamlılık değeri $0,759 > 0,05$ olduğundan % 5 önem seviyesinde gruplar arası varyansların homojen olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu durumda varyansların homojenliği varsayımının sağlandığı tespit edilmektedir.

ANOVA

Skor Puanı

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	109,542	4	27,386	,102	,981
Within Groups	9955,244	37	269,061		
Total	10064,786	41			

Yukarıdaki tabloda tek yönlü varyans analizine ilişkin ANOVA test sonuçları görülmektedir. Test sonucuna göre anlamlılık değeri $0,981 > 0,05$ olduğu için % 5 hata payı ile bireylerin eğitim durumlarına göre memnuniyet skor puanları arasında farklılık olmadığı sonucuna varılmaktadır. Sonuç olarak bireylerin eğitim durumlarına göre avukatlarından memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmektedir.

Yukarıdaki grafikte her eğitim düzeyindeki bireyler için memnuniyet skor puanlarının ortalama değerleri gösterilmektedir. Sayısal olarak incelendiğinde eğitim düzeylerine göre farklılık görülmektedir. Ancak bu farklılık sayısal olarak düşük düzeydedir ve istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

Descriptives

Skor Puanı

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
21-30	9	166,6667	14,62874	4,87625	155,4220	177,9113	133,00	180,00
31-40	15	164,0667	12,46977	3,21968	157,1611	170,9722	146,00	188,00
41-50	9	170,2222	19,53060	6,51020	155,2097	185,2348	134,00	204,00
51 ve üzeri	9	159,3333	17,86057	5,95352	145,6045	173,0622	131,00	192,00
Total	42	164,9286	15,66788	2,41761	160,0461	169,8110	131,00	204,00

Yukarıdaki tabloda bireylerin yaş gruplarına ilişkin memnuniyet skor puanları için ortalama, standart sapma, standart hata, ortalama için % 5 önem seviyesinde çift yönlü güven sınırları, en küçük ve en büyük değerleri gösterilmektedir.

Test of Homogeneity of Variances

Skor Puanı

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
,243	3	38	,866

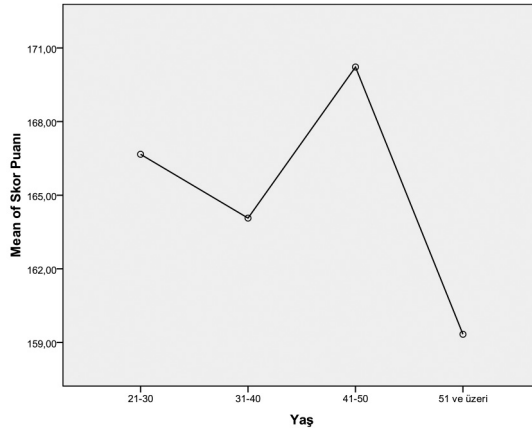
Yukarıdaki tabloda Levene varyans-homojenlik testi sonuçları görülmektedir. Levene testi anlamlılık değerlerine göre memnuniyet skor puanı için % 5 önem seviyesinde yaş gruplarına göre gruplar arası varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Levene test istatistiğinin anlamlılık değeri $0,866 > 0,05$ olduğundan % 5 önem seviyesinde gruplar arası varyansların homojen olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu durumda varyansların homojenliği varsayımının sağlandığı tespit edilmektedir.

ANOVA

Skor Puanı

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	572,297	3	190,766	,764	,522
Within Groups	9492,489	38	249,802		
Total	10064,786	41			

Yukarıdaki tabloda tek yönlü varyans analizine ilişkin ANOVA test sonuçları görülmektedir. Test sonucuna göre anlamlılık değeri $0,522 > 0,05$ olduğu için % 5 hata payı ile bireylerin yaş gruplarına göre memnuniyet skor puanları arasında farklılık olmadığı sonucuna varılmaktadır. Sonuç olarak bireylerin yaş gruplarına göre avukatlarından memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmektedir.

Yukarıdaki grafikte her yaş grubundaki bireyler için memnuniyet skor puanlarının ortalama değerleri gösterilmektedir. Sayısal olarak incelendiğinde yaş gruplarına göre farklılık görülmektedir. Grafikselsel olarak görülen farklılıklar sayısal olarak düşük düzeydedir ve istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

SONUÇ VE DEğERLENDİRME

Bu çalışmada bireylerin avukatları hakkındaki memnuniyet düzeylerini değerlendirmek üzere çeşitli istatistiksel testler uygulandı. Test sonuçlarına göre eğitim düzeylerine göre ilköğretim, lise ve lisans seviyesinde eğitim görmüş bireylerin bayan avukatlarla çalışmayı tercih ettiği, yüksekokul ve lisansüstü seviyesinde eğitim görmüş bireyleri erkek avukatlarla çalışmayı tercih ettiği görülmektedir. Anket içerisinde bulunan bireylerin avukatları hakkındaki memnuniyet düzeyleri için sorulan 55 soru için toplanabilirlik testi uygulanıp ve tüm soruların değerlerinin toplanabilirlik özelliğini sağladığı belirlenmektedir. 55 soru için verilen tüm yanıt değerleri toplanarak tek bir skor puanı oluşturularak bu skor puanı bireylerin avukatları hakkındaki memnuniyet düzeylerini ifade etmektedir.

Bireylerin eğitim düzeylerine göre avukatları hakkındaki memnuniyet düzeylerini araştırmak üzere tek yönlü varyans analizi uygulanıp, eğitim düzeyleri ve yaş grupları arasında % 5 önem seviyesinde bir farklılık görülmemektedir. Buna göre eğitim düzeylerine ve yaş gruplarına göre bireylerin avukatlarından yaklaşık olarak aynı seviyede memnuniyet duydukları sonucuna varılmaktadır. Tek yönlü varyans analizi uygulanmasının sebebi, bireylerin eğitim düzeyleri ve yaş gruplarına göre memnuniyet skor puanlarının normal dağılış göstermesidir.

Bireylerin cinsiyet durumlarına göre bakıldığında, erkeklerin genel anlamda kendi avukatlarının yetersiz olduğu düşündüğü, bayanların ise kendi avukatlarının yeterli olduğunu düşündüğü belirlenmektedir. Bireylerin avukatları hakkındaki memnuniyet düzeyleri için sorulan 55 soru için tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Buna göre en yüksek ortalama değerine sahip olan sorunun 12 numaralı "Avukatımın benden talep ettiği her görevi ve her sorumluluğu harfiyen yerine getiririm." sorusu olduğu görülmektedir. En düşük ortalama değerine sahip olan sorunun ise 53 numaralı "Avukatıma daha fazla ücret deseydim sonuç benim lehime sonuçlanırdı." sorusudur.

Çalışmanın en önemli sonuçlarından birisi de; katılımcılar ile yaptığımız sözlü görüşme sonucunda elde ettiğimiz beyanlardır. Bunlara bakıldığında özellikle boşanma davalarında katılımcıların bayan avukat tercih etmeleridir. Bunun nedenleri arasında ise bayan avukatların konuya daha sıcak yaklaştığı ve müvekkil ilişkisinin daha sağlam olduğu beyanıdır. Ticari davalara yönelik yapılan çalışmalarda ise daha çok erkek avukatların tercih edildiği yönündeki bilgilerdir. Bunun nedeni olarak belirtilen faktörlere baktığımızda ise erkek avukatların ticari ve yüksek oranlardaki parasal davalarda daha baskın olduğu ve ataerkil davrandığının beyan edilmesidir.

Bir önemli husus ise davanın asıl verildiği avukatların kendi davalarına girmedikleri ya da davalara az katıldığının beyan edilmesidir. Gerçekte girmesi gereken ve anlaşma yapılan avukatın değil bu avukat adına farklı avukatların davalara girmesi ve takip etmedir. Bu durum katılımcıların rahatsızlık yaşamasına ve davanın olumsuz sonuçlanmasında önemli bir etken olduğunun belirtilmesidir. Yine davayla ilgili olarak müvekkil avukat ilişkilerinin “görüşmelerinin” çok iyi gerçekleştirilmediği yönünde de beyanlar söz konusudur. Bu konu katılımcıların çok fazla üzerinde durduğu bir faktördür. Bir katılımcıyla yapılan sözlü görüşme de 13 ncü duruşmaya girildiği halde avukatı ile sadece 5 kez telefonla ve 2 kez de yüz yüze geldiğini belirtmiştir. Bu iki kez yüz yüze görüşmenin birincisinde avukat ile vekâlet anlaşması yapıldığı, ikinci görüşmede ise ilk duruşmaya girildiğidir. Diğer duruşmalara ise anlaşma yapılan avukatın yönlendirdiği diğer avukatlar girmiştir şeklindeki yorumdur. Davanın sonucu ise müvekkilin ilgili dava dosyasının kaybedilmesi yönündeki olumsuz sonuçtur. Geline bu olumsuz sonuç nedeni ile müvekkilin avukatı hakkındaki beyanları oldukça kötüdür. Avukatım beni daha iyi savunmuş olsa davanın sonucu bu olmazdı gibi yaklaşımıdır.

ÇALIŞMAYA YÖNELİK ÖNERİLER

Yapılan bu çalışmanın asıl temel amacı avukat ve müvekkil ilişkisinin neler olduğu ya da nasıl olması gerektiğinin belirlenmesidir. Günümüzde farklı suç ve suç unsurlarına yönelik olarak ortaya çıkan çeşitli sorunlar ve problemler bulunmaktadır. Çalışma sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğu %67’si avukatları ile karşılıklı görüş alışverişinde bulunamadığını belirtmektedir. Her türlü talep edilen bilgi,

evrak ve konuya dair deliller avukatına verildiği halde ciddi olumsuzluklarla karşı karşıya kaldığı yönündeki beyanlar oldukça önemlidir. Bu nedenle avukatlık mesleğini ifa eden hukukçuların müvekkili ile her aşamada ve her duruşma sonunda karşılıklı ikili ilişkinin gerçekleştirilerek davaya ilişkin sürecin değerlendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca müvekkil ve avukat ilişkisinin sürekli devam ettirilmesi gerekir. Katılımcıların önemli ikinci beyanı ise daha fazla ücret ödesem sonuç daha iyi olurdu şeklindeki düşünceleridir. Bu durumda yine oldukça manidar bir noktayı işaret etmektedir. Müvekkil avukat arasında bu parasal ilişkinin ya da davaya yönelik talep edilen ücretin karşılıklı rıza çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve para unsurunun bir araç olduğunu avukatın müvekkiline ifa etmesi zorunluluğudur. Katılımcıların avukatlık mesleğinin bir sosyal ve hukuksal nitelikten öte ticari bir işletme gibi algılamasının da ortadan kaldırılması gerekliliği meydana gelmektedir. Ayrıca birçok dünya ülkesinde avukatlık mesleği ve unvanının bir hukukçu kimliği ve özelliği oluşturduğu ortaya konmalıdır. Oysaki katılımcıların davasını yürüten avukatları hakkında yaptıkları beyan bunun tam aksini ifade etmektedir. Avukatının mahkemede çok pasif kaldığını gerekli ifade ve savunmanın yapılmadığı yönündeki beyanları da dikkat çekmektedir. Bu noktada avukatın müvekkiline işleyen sürecin bir hukuksal süreç olduğunu, davalarda belirli kuralların ve bu kuralların oluşturduğu bir takım zorunlulukların meydana geldiğini belirtmesi ve müvekkilini bu yönde ikna etmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Aslında avukatlık mesleği gerekleri ile bir psikoloğun mesleki gereklilikleri arasında paralellik olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Davanın alındığı andan bittiği ana kadarki süreçte avukatın müvekkilini hem hukuksal hem de psikolojik anlamda yönlendirmesi ve oluşabilecek olumsuz sonuçlara göre şekillendirmesi gerekliliğinin zorunluluğu meydana gelmektedir. Bu nedenle avukatın müvekkilini her aşamada ve noktada bilgilendirmesi olası olumsuzluklara göre müvekkilini yönlendirmesi ve hazırlaması gerekmektedir. Bunun aksi durumda müvekkilin avukatına karşı tutum, davranış ve düşünceleri olumsuz yönde gelişmektedir. Bu olumsuzluk yine avukatın yapacağı bilgilendirme ve davranışlarla rehabilite edilebilir şeklindedir. Gerekli durumlarda avukatın müvekkilini davaya yönelik bir psikoloğa yönlendirmesi, bu konuda destek almasını sağlaması da farklı bir çözüm önerisi olabilir. Davası sonucunda

olumsuzlukla karşı karşıya kalan bir müvekkilin avukatı hakkında ciddi olumsuzluklara yönelik düşünce içinde olduğu gerçeği de unutulmamalıdır. Kısaca avukat müvekkil ilişkisinin verimliliği karşılıklı iletişimin güçlü kurulmasıyla paralel olduğu sonucudur. Bu nedenle avukat ve müvekkil davaya ilişkin her aşamada karşılıklı görüş alışverişinde bulunmalı ve buna yönelik çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Bu sayede yürütülen davada olumsuz bir sonuç bile olsa her iki taraf açısından da memnuniyet olgusunun yaratılacaktır.

KAYNAKLAR

- ANDEW, S. W., (1976). *The Lawyer in the Interviewing and Counseling Process*, The Bonns-Merill Company
- AYÇA, G. K., (2008). *Aktarım ve Karşı Aktarım*”, ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi 10(3).
- AYŞEN, E. D., (2009). *Karşı Aktarım Kavramının Gelişimi, Psikanaliz Yazıları, Aktarım ve Karşı Aktarım*, İstanbul, Sonbahar
- DENNIG, D. E., & BAUGH W. E., (2000). *Hiding Crimes in Cyberspace*, D. Thomas & B. D. Loader (der.) *Cybercrime: Law Enforcement, Security and Surveillance in the Information Age*, London: Routledge
- DIFFIE, W., & LANDAU, S., (1998). *Privacy on the Line: The Politics of Wiretapping and Encryption*, Cambridge, Massachusetts: The MIT Press
- FISCHER, HUBNER, S., (2000). *Privacy and Security at Risk in the Global Information Society*, D. Thomas & B. D. Loader (der.) *Cybercrime: Law Enforcement, Security and Surveillance in the Information Age*, London: Routledge
- HERGÜNER, G., (2011). *Opinions of Students in Physical Education and Sports Teaching on the USE of Social Network Sites*, Turkish Online Journal of Educational Technology, Vol: 10

KORKMAZ, M., (2011). Practical Review Of The Place Of Social Networks In Our Daily Life And Their Effect On Today's Youth, *Rechtliche Rahmenbedingungen in der Onlineberatung*

REITINGER, P. R., (2000). Encryption, Anonymity and Markets: Law Enforcement and Technology in a Free Market Virtual World' D. Thomas & B. D. Loader (der.) *Cybercrime: Law Enforcement, security and Surveillance in the Information Age*, London: Routledge

TÜKEL, R., (2008). Aktarım ve Dinamikleri, *Psikanaliz Yazıları, Aktarım ve Karşı Aktarım*, İstanbul.

USUL, H., TOPÇUOĞLU, M., (2011). Finansal Manipülasyonların Ortaya Çıkarılması ve Önlenmesinde Adli Muhasebenin Önemi: Türk Hukuk Sisteminde Var Olması Gerekliliği Üzerine Bir Tartışma", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C:16 Sayı:3 Isparta.

WHITTLE, D. B., (1997). *Cyberspace: The Human Dimension*, New York: W. H. Freeman and Company.

<http://www.ikincicumhuriyet.org/index.asp?sayfa=raporlar&icerik=17387> Erişim: 16. 08. 2012

www.stargazete.com/

www.tuik.gov.tr/